

Civilutskottets betänkande

1982/83:4

om personalresurserna för kontrollen av arbetsgivaravgifter och källskatt (förs. 1981/82:20)

Förslaget m. m.

Riksdagens revisorer har i *förslag 1981/82:20* hemställt att riksdagen för sin del ger regeringen till känna vad revisorerna i förslaget förordat.

I förslaget redovisas en av revisorerna företagen granskning beträffande kontrollen vid de lokala skattemyndigheterna (LSM) av arbetsgivarnas redovisning av skatter och avgifter. I samband med granskningen har revisorerna upprättat en rapport som har remissbehandlats.

I anslutning till omorganisationen på uppbörsområdet år 1979 tog riksdagen ställning till kontrollen av inbetalningen av källskatt och arbetsgivaravgifter och fördelningen av ansvaret i detta avseende mellan länsstyrelse och LSM. I den av riksdagen godkända propositionen angående omorganisationen (prop. 1978/79:161) föreslogs att länsstyrelserna även i fortsättningen skulle ha det övergripande ansvaret för avräkningen av inbetalad skatt och för kontroll av arbetsgivarnas redovisning. Länsstyrelsen skulle därvid svara för den del av kontrollen som kan utföras på maskinell väg medan LSM skulle kopplas in om behov av fördjupad kontroll förelåg. De personalförstärkningar som ansågs bära tillföras LSM kom i tiden att sammanfalla med de personalförändringar, främst personalbesparingar, som beslutats i anslutning till övriga ändringar i uppbörsförfarandet. Under budgetåren 1979/80–1982/83 skulle enligt uppgjord bemanningsplan en uppbyggnad av handläggaresurserna på bl. a. LSM göras med 325 tjänster i huvudsak för arbetsgivar kontroll. LSM i Stockholm, Göteborg och Malmö berördes inte av denna bemanningsplan.

Revisorernas granskning visar bl. a. att ett 20-tal av de 189 tjänster som placerats inom LSM:s arbetsgivargrupper/enheter i mars 1982 var obesatta. Den huvudsakliga anledningen till att tjänsterna inte tillsatts anges bero på brist på kvalificerade sökande och inte på medelsbrist. En annan orsak anges vara att länsstyrelserna i hög grad styrt de kvalificerade handläggaresurserna till arbetet med taxering i första instans. Granskning ger även information beträffande den teoretiska kompetensen hos de tillsatta befattningshavarna. Bl. a. framgår att i mars 1981 64 % av befattningshavarna helt genomgått den s. k. skatteutbildningen.

I förslaget förordar revisorerna sammanfattningsvis att

- kvarstående vakanser i bemanningsplanen för LSM snarast fylls ut,
- de för kontrollen av källskatt och arbetsgivaravgifter tillsatta tjänsterna endast används för avsedda uppgifter,

- utbildningen av nyanställda handläggare intensifieras.
- frågan om inrättande av särskilda rekryteringstjänster övervägs och
- åtgärder vidtas i syfte att öka tjänsternas attraktivitet.

Revisorernas förslag hänvisades till skatteutskottet som med eget yttrande överlämnat förslaget till civilutskottet för vidare behandling. Skatteutskottets yttrande har som bilaga fogats till detta betänkande.

Utskottet

Som redovisats ovan tog riksdagen år 1979 (prop. 1978/79:161, SkU 50) i anslutning till omorganisationen på uppbörsområdet ställning till kontrollen av inbetalning av källskatt och arbetsgivaravgifter och fördelningen av ansvaret i detta avseende mellan länsstyrelse och lokal skattemyndighet (LSM). För riksdagen har redovisats (prop. 1978/79:100 bil. 18) bemanning och organisation m. m. av LSM och länsstyrelsens uppbörsenhet. Målsättningen är numera att uppbyggnaden av handläggaresurserna på bl. a. LSM för arbetsgivar kontroll skall ske under budgetåren 1979/80–1982/83.

Utskottet vill inledningsvis erinra om att utskottet vid behandling av frågan om anslag till LSM våren 1982 anfört att tillgängliga resurser får användas så att främst de väsentliga skatteundragandena motverkas (CU 1981/82:40). Även tidigare år har utskottet betonat vikten av bättre kontrollinsatser på skatteområdet.

Utskottet övergår nu till att behandla vad revisorerna i sitt förslag sammanfattningsvis förordar.

Revisorerna anser att *kvarstående vakanser i bemanningsplanen för LSM snarast bör fyllas ut*. Utskottet, som instämmer med revisorerna om vikten härav, vill emellertid erinra om att av de 189 tjänster som avses placerade inom LSM:s arbetsgivargrupper/enheter ett 20-tal var obesatta i mars 1982. Utskottet utgår från att de återstående vakanserna i huvudsak kan fyllas under innevarande budgetår. Därmed skulle regeringens numera gällande tidsplan för bemanningsplaneringen förverkligas.

I revisorernas förslag betonas vikten av att *de för kontrollen av källskatt och arbetsgivaravgifter tillsatta tjänsterna endast används för avsedda uppgifter*. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att regeringen i regleringsbrevet för 1982/83 (kommundepartementet) framhållit vikten av att LSM:s arbete med arbetsgivar kontrollen intensifieras och att därvid särskilt prioriteras offensiv källskatte- och avgiftsrevision hos arbetsgivaren. Ett i sak liknande uttalande fanns intaget i regleringsbrevet för budgetåret 1981/82. Av revisorernas nu behandlade redogörelse framgår att arbetsgivarna under budgetåret 1980/81 svarade för en total uppörd av A-skatt, kvarstående skatt och arbetsgivaravgifter på något över 170 miljarder kronor. Civilutskottet instämmer med skatteutskottet om vikten av en väl fungerande arbetsgivaruppörd i syfte bl. a. att förebygga att skatter och

avgifter restförs eller i alltför stor omfattning förblir obetalda. Utskottet vill betona vikten av vad revisorerna anfört och förutsätter att vad regeringen i regleringsbrev uttalat får åsyftad verkan.

Beträffande *intensifierad utbildning av nyanställda handläggare* har riksskatteverket anfört att sådana åtgärder ryms inom nu gällande regler. Med anledning härav vill utskottet liksom revisorerna understryka vikten av att det i erforderlig omfattning utbildas kvalificerade befattningshavare för de nu aktuella tjänsterna.

Revisorerna tar upp frågorna om *inrättande av särskilda rekryteringstjänster* och om *åtgärder för att öka tjänsternas attraktivitet*. Nuvarande personalplaner anges innebära att länens skatteförvaltningar nu helt saknar rekryteringstjänster. I revisorernas rapport ifrågasätts om det inte finns behov av att återinrätta särskilda rekryteringstjänster. Dock anses först en kartläggning behöva göras. Vad beträffar frågan om ytterligare åtgärder för att öka tjänsternas attraktivitet bör erinras om att denna fråga såvitt avser lönegradsplacering regleras vid lokala förhandlingar. Berörda länsstyrelser har alltså möjlighet att genom löneförbättring öka tjänsternas attraktivitet. Så har enligt statens arbetsgivarverk inte skett i någon större omfattning.

Utskottet har ovan gått igenom de olika konkreta förslag revisorerna lagt fram avseende kontrollen av arbetsgivaravgifter och källskatt. Som framgått av vad där anförts har vissa åtgärder vidtagits för att förbättra kontrollen medan vissa andra kan behöva övervägas. Utskottet utgår från att dessa ytterligare överväganden kommer att ske inom ramen för regeringens fortlöpande arbete avseende skattekontrollen. Utskottet har dessutom årligen att behandla frågan om anslag m. m. till LSM. Vid dessa tillfällen finns sålunda möjligheter för utskottet att för riksdagen föreslå att eventuellt ytterligare erforderliga åtgärder vidtas i syfte att förbättra kontrollen av arbetsgivaravgifter och källskatt.

Utskottet vill erinra om att statsministern i regeringsförklaringen den 8 oktober 1982 upplyst att regeringen kommer att intensifiera kampen mot den ekonomiska brottsligheten och skattefusket. En särskild kommission skall tillkallas för att leda detta arbete. Resultatet även av detta arbete kommer att ge underlag för bedömning av de frågor som tagits upp av revisorerna.

Slutligen vill utskottet erinra om att statsrådet Feldt i den nyligen till riksdagen avlämnade propositionen 1982/83:53 om vissa åtgärder för att förbättra skatteuppbörden anfört att han överväger att avsätta särskilda resurser för att förbättra kontrollen av arbetsgivaravgifterna och preliminärskatten. I propositionen framhålls att det krävs en effektiv och offensiv kontroll under löpande inkomstår av hur företagen och egenföretagarna sköter redovisning och betalning av skatter och avgifter.

Mot bakgrund av vidtagna åtgärder och med anledning av vad regeringen i skilda sammanhang anmält om ytterligare insatser i avsikt att förbättra kontrollen av skatter och avgifter finner utskottet det inte nu erforderligt

med ett tillkännagivande enligt revisorernas förslag. Syftet med revisorernas förslag torde sålunda få anses tillgodosett.

Utskottet hemställer

att riksdagen lägger riksdagens revisorers förslag 1981/82:20
angående personalresurserna för kontrollen av arbetsgivarav-
gifter och källskatt till handlingarna.

Stockholm den 17 november 1982

På civilutskottets vägnar

KJELL A. MATTSSON

Närvarande: Kjell A. Mattsson (c), Oskar Lindkvist (s), Rolf Dahlberg (m), Thure Jadestig (s), Maj-Lis Landberg (s), Magnus Persson (s), Bertil Danielsson (m), Birgitta Hambraeus (c), Per Olof Håkansson (s), Lennart Nilsson (s), Margareta Gard (m), Kerstin Ekman (fp), Tore Claeson (vpk), Erik Olsson (m) och Nils Nordh (s).

Skatteutskottets yttrande

1982/83:1 y

om kontrollen av arbetsgivaravgifter och källskatt

Till civilutskottet

Riksdagens revisorer har lagt fram förslag (1981/82:20) om personalresurserna för kontrollen av arbetsgivaravgifter och källskatt. Syftet är att åstadkomma förbättringar när det gäller länsstyrelsernas och de lokala skattemyndigheternas kontrollverksamhet på detta område. Förslaget, som har remitterats till skatteutskottet, skall ses mot bakgrund av tidigare riksdagsbeslut om förstärkningar av de lokala skattemyndigheternas resurser avsedda för sådan kontroll. Vid en undersökning hos landets länsstyrelser har det visat sig att den beslutade förstärkningen av kontrollen ännu inte har genomförts på vissa håll. Bl. a. fanns det på de lokala skattemyndigheternas arbetsgivargrupper ännu i mitten av mars 1982 ett 20-tal tjänster obesatta. Dessutom har flera av de befattningshavare som tillsatts för arbetsgivar kontrollen använts för andra ändamål. Vidare har noterats att den teoretiska kompetensen hos de tillsatta befattningshavarna i en del fall inte varit tillfredsställande.

För att uppnå förbättringar i berörda avseenden har revisorerna förordat att kvarstående vakanser i bemanningsplanen för de lokala skattemyndigheterna snarast fylls ut, att de för kontrollen av källskatt och arbetsgivaravgifter tillsatta tjänsterna endast används för avsedda uppgifter, att utbildningen av nyanställda handläggare intensifieras, att frågan om inrättande av särskilda rekryteringstjänster övervägs och att åtgärder vidtas i syfte att öka tjänsternas attraktivitet.

Utskottet vill för sin del inledningsvis erinra om sitt av revisorerna redovisade uttalande våren 1979 (SkU 1978/79:50) att kontrollen av arbetsgivaravgifterna fullgör sin skyldighet att betala in arbetsgivaravgifter och egna och arbetstagares skatter skyndsamt bör förbättras. Även senare har utskottet i yttrandet till civilutskottet över motioner om resursförstärkningar till bl. a. länsstyrelsernas uppbořdsenheter och de lokala skattemyndigheterna anfört att tillgängliga resurser på kontrollområdet bör användas så väsentliga skatteundraganden motverkas.

Enligt revisorerna svarade arbetsgivarerna under budgetåret 1980/81 för en total uppbořd av A-skatt, kvarstående skatt och arbetsgivaravgifter på något över 170 miljarder kronor. Det rör sig alltså här om mycket stora belopp. En väl fungerande arbetsgivaruppbořd är enligt utskottets mening ägnad att

förebygga att skatter och avgifter restförs och, som nu sker i alltför stor omfattning, förblir obetalda.

Mot denna bakgrund fäster utskottet i likhet med revisorerna stor vikt vid att en väl fungerande grundorganisation för kontrollen av arbetsgivarnas redovisning så snabbt som möjligt kommer till stånd. Självklara krav är att samtliga tjänster inom organisationen besätts och att de resurser som statsmakterna anvisat används för avsett ändamål. I den mån förseningar uppstått vid effektueringen av statsmakternas beslut om resurstillförseln för arbetsgivarkontrollen bör dessa liksom eventuella brister i utbildningen hos berörd personal snarast avhjälpas. Utskottet ställer sig således i princip positivt till det förslag som revisorerna lagt fram.

De frågor som tagits upp av revisorerna är dock sådana som enligt utskottet bör behandlas av civilutskottet. Med det anförda överlämnar utskottet därför förslaget till civilutskottet för vidare behandling.

Stockholm den 26 oktober 1982

På skatteutskottets vägnar
ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wörnberg (s), Knut Wachtmeister (m)*, Stig Josefson (c), Rune Carlstein (s), Olle Westberg (s), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Egon Jacobsson (s), Karl Björzén (m), Anita Johansson (s), Anna Lindh (s)*, Ewy Möller (m) och Kjell Johansson (fp).

* Ej närvarande vid justeringen.